

F&ICK / FORSKNING & INNOVATION, KEA

ENTREPRENØRSKAB

SOM UNDERVISNINGSFAGLIGHED

F&ICK / FORSKNING & INNOVATION, KEA

F&ICK er med til at sikre KEAs strategiske mål om, at alle uddannelser er dybt forankrede i praksis og udviklingen af praksis. F&ICK arbejder dagligt med at udtænke og igangsætte forsknings- og udviklingsprojekter. Vi formidler forsknings- og praksisbaserede viden til studerende, ansatte og relevante eksterne aktører i en udvalgt og tilpasset form.

—
PERNILLE BERG

FORSKNINGS- & INNOVATIONSCHEF, KEA

MORGENDAGENS HELTE OG HELTINDER

Som en konstant afspillet sang skrives og tales der meget om det paradigmeskifte, vi befinder os i. Globaliseringens vilkår, udfordringer og muligheder har ændret ved et element af livet, som tidligere ansås som givet: forudsigeligheden. At lære at leve med den høje grad af uforudsigelighed, der karakteriserer vores samfund, har givet begreber som innovation og entreprenørskab fornyet kraft. Behovet for nye løsninger og hvad der ligger bag dette: nemlig idégenerering, udvikling, implementering og handlekraft er stort. For vi står ganske enkelt overfor nogle globale udfordringer, der er gensidigt afhængige, og som kun kan løses ved at kunne udtænke helt nye løsninger.

Når KEA, som mange andre uddannelsesinstitutioner, arbejder strategisk og ihærdigt med at fremme en entreprenant kultur og et entreprenant mindset blandt de studerende, så er det, fordi det giver mening. Det giver mening, fordi de studerende herved sikres en indsigt i den kultur, de vil skulle indgå i og

bidrage til som dimittender. Det giver mening, fordi de studerende allerede møder denne kultur udenfor KEA gennem deres studiejobs, deres allerede etablerede virksomheder osv. Det giver mening, fordi vi højner de studerendes mulighed for at kunne lære at fejle og turde fejle.

For at kunne sikre de studerendes fremtidige succes og give dem de bedste rammer, der støtter og fremmer deres muligheder for at være morgendagens helte og heltinder, arbejder vi med at skabe et økosystem, en cluster. Et miljø omkring KEA, som studerende og kommende dimittender kan indgå og agere i, et miljø, der sikrer de studerende en udfordrende hverdag. Den undervisning, der udvikles og udbydes skal sikre, at den studerende, udover at blive beriget med indsigt, viden og erfaringer, opnår modet til at handle og kompetencen til at bruge sine ressourcer og omdanne muligheder til håndfaste resultater, konkrete bæredygtige løsninger. Entreprenørskab kan læres.

Intet indhold er dog bedre end den måde, det bliver præsenteret på. Derfor har det været et væsentligt fokus for KEA at fremme en aktionspræget didaktik og en entreprenant kultur blandt undervisere og øvrige medarbejdere ved at udvikle kurser og tilbud, tilpasset deres viden og erfaringer om innovation og entreprenørskab. Overordnet skal disse kurser sikre en forståelse for, viden om og udvikling af en kultur, der understøtter innovation og entreprenørskab, i og udenfor klasselokalet.

Det er vores forhåbning, at konferencen 'Entreprenørskab som undervisningsfaglighed', hvor konkrete eksempler på undervisningsforløb præsenteres, kan være medvirkende til at skabe et aktivt forum, hvor konkrete erfaringer og projektdrejebøger deles, hvor der opstår viden- og erfaringsudveksling og gensidig inspiration til det videre arbejde med at skabe og understøtte det entreprenante mindset - på KEA såvel som på øvrige uddannelsesinstitutioner.

FAILING FORWARD

**"... at fejle, lære af det og forklare processen i
"fejlen" ... må være en anerkendt betingelse for at
fremme entreprenørskab."**

ANONYM, KEA I KEA – KNOWLEDGE, ENTREPRENEURSHIP & ACTION

KEAs studerende er innovative og entreprenante – i hvert fald på lidt længere sigt! ... selvom mange ikke har taget stilling endnu, så har KEAs studerende sigte på det private erhvervsliv – også som selvstændig.

Har egen virksomhed: 8.48 %

Antal besvarelser: 936

Overvejer på sigt at få egen virksomhed: 76.06 %

Spørgsmålet blev stillet til de studerende, der ikke allerede havde egen virksomhed.

Antal besvarelser: 857

Kilde: KEA, Introundersøgelse, sommer 2013

ANNE MARIE MATHIASSEN

PROJEKTLEDER, F&ICK / FORSKNING & INNOVATION, KEA

HVIS KEA BARE VIDSTE, HVAD KEA VIDSTE

Entreprenant er noget, man er og ikke bare noget, man taler om. Det handler om konstant at se, skabe og udnytte muligheder. At skabe en entreprenant kultur kræver både noget af det miljø, vi befinder os i, og af den enkeltes indstilling.

Konferencen 'Entreprenørskab som undervisningsfaglighed' er sidste led i projektet 'KEA i KEA - Knowledge, Entrepreneurship & Action', hvor formålet har været at fremme undervisernes viden og metodiske kompetence til at arbejde med entreprenørskab i undervisningen – og skabe en fælles forståelse af, hvad der ligger i det at agere entreprenant, og hvad det konkret kræver af den enkelte underviser og af KEA som helhed.

Undervisning i entreprenørskab må ikke blive en teoretisk diskurs, men skal være operationel og håndgribelig og bidrage med redskaber og værktøjer, der kan bruges direkte i undervisningen - understøttet af konkrete eksempler.

Foråret 2013 bød således på et længerevarende pædagogisk og didaktisk forløb, hvor undervisere på tværs af uddannelser på KEA mødtes

om at arbejde med entreprenørskab i praksis. Underviserne blev præ-senteret for forskellige værktøjer og redskaber, og de fik:

- indsigt i, hvad de individuelt kan tilbyde de studerende i de forskellige faser af entreprenørskab
- en plan for, hvordan de kan inkludere entreprenørskab i deres undervisning og samtidigt bidrage til en entreprenant kultur på KEA
- udviklet en erfaringsbase for, hvordan man kan inddrage entreprenørskab i undervisningen, både fagligt og pædagogisk
- inspiration til, hvordan man takler modstand, motivation, samtaler, lærerroller/identitet, engagement, inspiration og krav til rammerne
- en fælles terminologi for entreprenørskab på KEA
- internt netværk og samarbejde om emnet.

Flere af uddannelserne på KEA arbejder allerede med entreprenørskabsforløb som en del af undervisningen. 'KEA i KEA' har bidraget til en større synlighed af eksisterende kompetencer - hvad vi ved, hvad vi kan, og hvad vi gør. Og det har bidraget til en udveksling af erfaringer og undervisningsforløb mellem de forskellige uddannelser.

KAREN FRITZBØGER

UDVIKLER, F&IC / FORSKNING & INNOVATION, KEA

TRANSFORMATIV LÆRING GIVER NYE INDSIGTER

I undervisningen i entreprenørskab på KEA har vi fokus på, at de studerende skal videre end til skolens mure med deres idéer. De skal med andre ord så langt i processen, at de opnår praktisk erfaring med, om deres idéer kan bære eller brister.

Vi har flere læringsforløb, hvor de studerende arbejder med at udvikle deres egen idé. Ved at de arbejder med deres egen idé, forsøger vi at gøre det meningsfuldt og nærværende, men på samme tid bliver det også mere personligt og sårbart for den studerende.

Undervejs i undervisningsforløbet modtager de studerende relevant faglig undervisning indenfor idé- og forretningsudvikling, kombineret med vejledning og intensive gruppeevalueringer undervejs. I gruppeeva-

lueringerne giver de studerende feedback på hinandens idéer og deres arbejde frem mod realisering af idéen. I denne proces stilles de studerende i situationer, hvor de skal gøre op med vanlig tilgang og bevæge sig udenfor kendt terræn.

Begrebet transformativ læring er interessant at udforske i dybden, når vi skal forsøge at forstå, hvad der foregår i entreprenørskabsundervisningen. I mange af de faser, den studerende gennemgår, er der en transformativ forandringsproces fra at lære om til at være entreprenant.

Transformativ læring er relevant for at kunne håndtere en tilværelse, hvor alting er i konstant forandring, og hvor identiteten har karakter af en stadig balancerende mellem personlig stabilitet og fleksibilitet. Men for at vi kan favne de studerende og understøtte dem i denne proces, hvad kræver det så af rammer, undervisning og vejledning? Hvad skal vi forstå ved transformativ læring, for at vi kan fremme et entreprenant mindset?

KNUD ILLERIS

PROFESSOR EMERITUS V. INSTITUT FOR LÆRING, DPU

TRANSFORMATIV LÆRING OG IDENTITET

Transformativ læring er læring, der bevirker ændringer i elementer af den studerendes identitet - hvordan man forstår sig selv, hvordan man grundlæggende forholder sig til andre, og hvordan man oplever, at man opleves af andre.

Transformativ læring finder oftest sted i forbindelse med aktiviteter eller projekter, som den studerende er stærkt engageret i erhvervsmæssigt, uddannelsesmæssigt eller i andre sammenhænge. Man kan ikke direkte undervise med henblik på bestemte transformativ læreprocesser, men man kan tilrettelægge undervisning og uddannelsesforløb med henblik på at optimere mulighederne for transformativ læring. Selve denne læring kan principielt ikke styres, fordi den er den studerendes egen, og fordi identiteten tilhører den studerende – men man kan naturligvis sigte mod, at læringen finder sted på bestemte områder og i bestemte retninger.

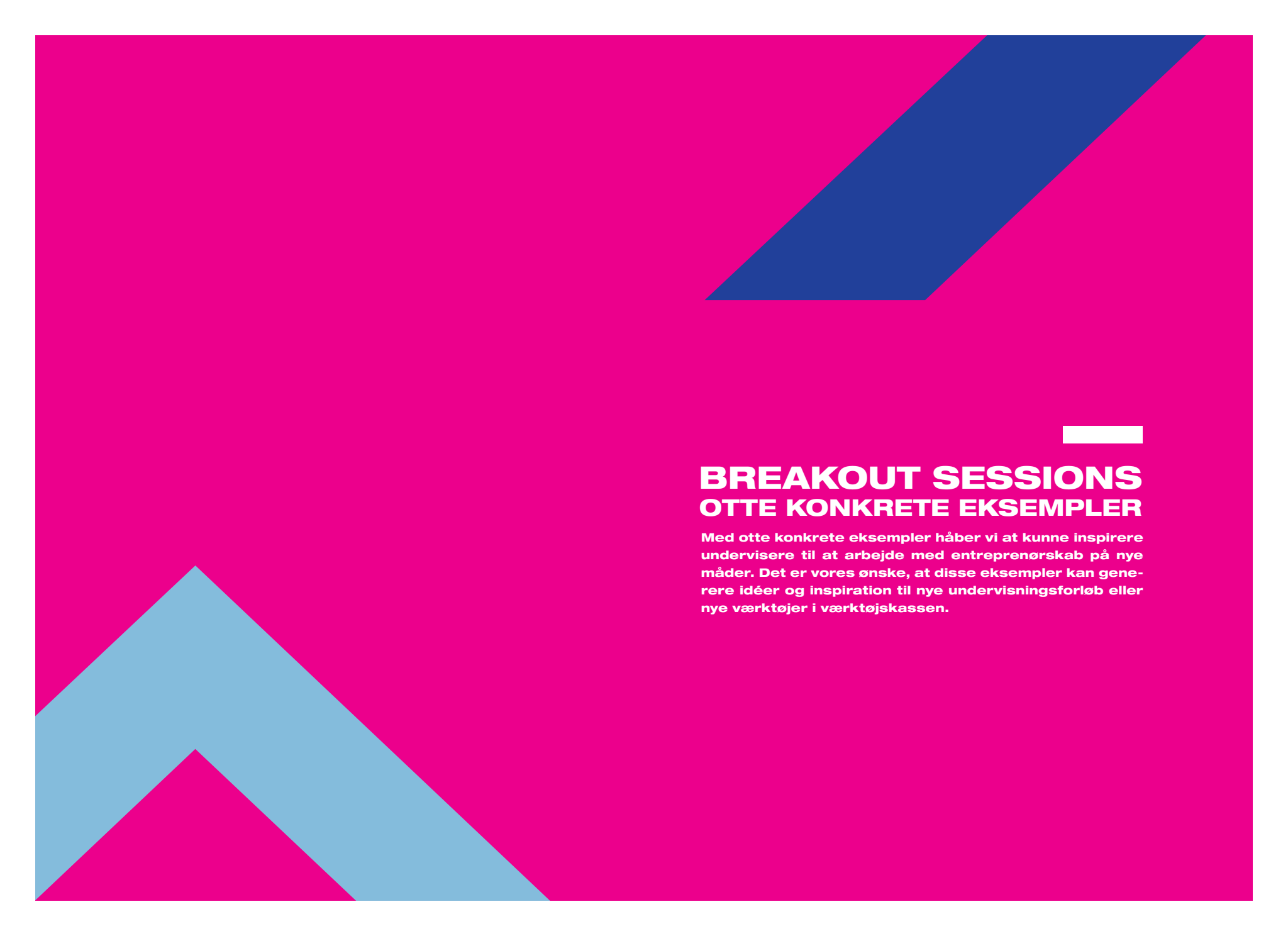
Læringsmæssigt er det centralt, at vi ikke ændrer identitetselementer, hvis vi ikke oplever, at der er gode grunde til det. Gode grunde kan være et subjektivt behov for en ændring, at vi er overbevist om, at en

ændring er rimelig og/eller hensigtsmæssig, eller hvis vi oplever en trang, som vi ikke kan modstå.

Det er vigtigt at forstå, at transformativ læring ikke altid er progressiv. Ganske vist er begrebet tænkt og udviklet i progressive sammenhænge (især frigørelse fra undertrykkelse og begrænsninger), men der er i dag et pres i retning af transformativ læring, som i nogle tilfælde kan føre over i regressive eller direkte defensive transformationer (tilbagetrækning, selvbegrænsning), eller genoprettende eller reparerende transformationer, hvor for eksempel mere krævende elementer i selvopfattelsen opgives og erstattes af mere overkommelige elementer.

Moderne coaching ('3. Generation') er nok den mest direkte vej til målrettet transformativ læring, men en-til-en coaching er meget ressourcekrævende, og hvis coachen ikke har tilstrækkelig tid eller engagement, kan forløbet være meget sårbart eller af direkte negativ karakter. Gruppecoaching eller fælles projekter rummer en mulighed for en bredere udviklingsflade og mere social eller kollektiv transformativ læring. Uddannelsesmæssigt projektarbejde er generelt anlagt med henblik på en kombination af faglig og personlig kompetenceudvikling, som kan indebære et bredt spektrum af forskellige former for transformativ læring.

BREAKOUT SESSIONS OTTE KONKRETE EKSEMPLER

Med otte konkrete eksempler håber vi at kunne inspirere undervisere til at arbejde med entreprenørskab på nye måder. Det er vores ønske, at disse eksempler kan generere idéer og inspiration til nye undervisningsforløb eller nye værktøjer i værktøjskassen.

CIEL

STARTUP SPIRITS - ET 'EDUTAINMENT' SPIL

Spillet blev udviklet som en del af CIEL-programmet (ciel-lab.dk), som siden 2012 har arbejdet med projekter indenfor innovation og entreprenørskab på DTU, KU og CBS.

Fordelen ved at arbejde med spil-former er, at mange studerende er hjemmевante i mediet og allerede kender en del til spil-logikker. Derudover skaber det awareness om, hvad entreprenørskab er, på en underholdende måde. Underviseren kan derefter supplere med viden om, hvor man går hen, hvis man vil arbejde

I denne breakout session vil man møde en del af teamet bag CIEL og høre mere om, hvordan vi har arbejdet med initiativer, der ligger udenfor pensum såsom startup spirits spillet, og som samtidig kobler indsatsen til noget mere ved at informere de studerende om alt det, man kan i feltet. I denne session vil I desuden blive introduceret til værktøjer, der egner sig særligt til studerende med begrænset kendskab til logE.

UNDERVISER, KEA

På innovationsmodulet '4 Hvide T-shirts' er der ingen regler. Alt er tilladt. Det gælder om at sno sig i den omskiftelige forretningsverden og via kreativitet og innovation at generere mest mulig profit ud af fire T-shirts.

Formålet med projektet er at klæde den studerende på til at kunne identificere markedspotentialer for en idé, igangsætte, løbende evaluere og styre produktets udvikling og lancering af det færdige produkt. Formålet med forløbet er at give den studerende kendskab til og konkret erfaring med at planlægge, iværksætte, udvikle og gennemføre designprocesser - at kunne analysere og vurdere designidéer/koncepter ud fra et forretningsmæssigt grundlag, og på baggrund af en markedsanalyse udvælge og anvende relevante markedsførings-

redskaber til markedsføring af et givent design – samt selvstændigt op søge og kritisk vurdere en idé s bæredygtighed.

I denne break out session skabes der indsigt i et velafprøvet innovations-modul med konkrete eksempler på undervisningens indhold samt nogle af modulets resultater. Derudover aktiveres deltagerne i denne session med en lille gruppeøvelse.

NOTER

UNDERSVISED, KEA

3

RUTINE OG REPETITION I DESIGNUNDERVISNINGEN

"This brain region gives an individual the capacity to exercise good judgment when presented with difficult life situations. Brain research indicating that brain development is not complete until near the age of 25, refers specifically to the development of the prefrontal cortex" D. Walsh, 'Why

Som underviser ser jeg, hvordan de studerende tilegner sig teori og omdanner metoder til praksis - ofte igennem omfattende, komplekse og tidskrævende projekter. Jeg bliver til stadighed imponeret over, hvor meget de ved om, hvad de skal gøre, og hvorfor de skal gøre det, men jeg føler sjældent, at de er så gode, som de burde være, i betragtning

Fordelen ved at integrere en kultur inden for uddannelsessystemet, hvor man dyrker en repetitiv metode, er at den studerende udvikler sine evner i designprocessen - ligesom atleter der træner små detaljer indenfor deres sport. Hvor langt ville en tennisspiller nå, hvis hun kun spillede kampene, men ikke brugte tid på træning og på at repetere specifikke elementer indenfor spillet?

NOTER

114

4

For at lykkedes med dette arbejde på alle tænkelige niveauer har vi udviklet en bred forretningsmodel, der omfatter både lønnet og frivilligt konsulentarbejde, en årlig konference kaldet 'Think Space', samt egne ibrugtagninger af funktionstømte ejendomme og arealer mm.

Vores arbejde har på nuværende tidspunkt givet os en plads i 'Fællesskabet BYEN 2025', en tænketank nedsat af Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter, og vi

Som initiativtager til Givrum. nu er jeg bl.a. inspireret af tanker udviklet på Beijing Academy of Soft Technology (BAST). Her ses alle interpersonelle og organisatoriske foranstaltninger som teknologier, der kan fintunes ligesom de mere fysiske teknologier. Dette er særligt interessant i disse tider, da de fleste vestlige samfund kæmper for at skabe nye løsninger på begrænsningerne i vores eksisterende samfundsopbygning - herunder integration, ungdomsarbejdsløshed, økonomisk og social ubalance etc. Her tillader Soft Technology,

I denne breakout session vil man høre, hvordan Givrum.nu arbejder, og hvad der motiverer os i vores arbejde. Deltagerne vil få en kort introduktion til Soft Technology og Placemaking som nye måder at gå til vores byer på. Det er sigtet at inspirere deltagere i denne breakout session til at tænke bredere i forhold til, hvordan studerende kan finde ny mening i deres studier og udvikle nye virksomheder, der l ser fremtidens udfordringer på tværs af de traditionelle skal i samfundet.

UDVIKLER, F&ICK / FORSKNING & INNOVATION, KEA

5

BLENDLED LEARNING I STOR OG LILLE SKALA

Det essentielle er at bringe nye teknologier og virtuelle muligheder i spil, så de udvikler,

I vil blive introduceret til modeller og drejebøger for undervisningseksperimenterne, sådan at I efterfølgende har mulighed for selv

Formålet med denne breakout session er at gøre Blended Learning mere håndgribelig og at give nogle konkrete værktøjer til, at I selv kan gå i gang med at arbejde med Blended Learning.

KONSULENT. DANSK STANDARD

Standarder er fælles retningslinjer, som skaber sikkerhed, bæredygtighed og vækst i samfundet, og gør det muligt at spille sammen i en stadig mere globaliseret økonomi. Derfor efterspørger erhvervslivet kandidater med kendskab til standarder og standardisering.

og det kan være af stor strategisk værdi at øve indflydelse på, hvordan standarderne bliver udformet. Det gælder især innovationsfrontløberne, som med fordel kan være med til at sætte standarderne.

Spillet veksler mellem forelæsning og læring gennem rollespil, hvor de studerende får mulighed for at deltage aktivt i undervisningen og drage deres egne konklusioner, baseret på de oplevelser og indtryk, de får gennem spillet. Spillet har en varighed af 90-120 minutter.

Som underviser i Danmark har du mulighed for at få en gratis licens til spillet. Det er muligt selv at

undervise i spillet og gratis at få en konsulent fra Dansk Standard ud som gæsteunderviser. Ønsker du mere information om spillet, kan du henvende dig til Signe Annette Bøgh, konsulent i Dansk Standard, på sab@ds.dk.

'The Sky is the Limit' er en del af Dansk Standards arbejde for at styrke uddannelse om standardisering. Spillet er udviklet i samarbejde med Harvard University, Delft University of Technology og United Knowledge.

NOTER

CHEFKONSULENT, PLUSS LEADERSHIP

MENTORNETVÆRK

I denne breakout session vil vi se på, hvad en mentor kan, som en underviser ikke kan? Hvornår bør en mentorordning introduceres i et undervisningsforløb? Hvordan laves det rigtige match mellem mentor og mentee? Hvordan kan en mentor bidrage til, at menteen får iværksat og omsat sine idéer til handling?

KONSULENT, F&ICK / FORSKNING & INNOVATION, KEA

PRETOTYPING

I denne break out session vil deltagerne lære at prototype, så alle efterfølgende kan bruge denne metriske metode i deres hverdag.

TAK TIL

CIEL, Dansk Standard, Pluss Leadership, Launchpad Denmark, Givrum. nu og alle KEA medarbejdere, der har deltaget i og bidraget til `KEA i KEA - Knowledge, Entrepreneurship and Action` og `Entreprenørskab som undervisningsfaglighed`.

F&I'CK, FORSKNING & INNOVATION,
KEA / KØBENHAVNS ERHVERVSAKADEMI
GULDBERGSGADE 29N
2200 KØBENHAVN N

WWW.KEA.DK

FONDEN FOR ENTREPRENØRSKAB
YOUNG ENTERPRISE DENMARK